

**WATERERFGOED
VLAANDEREN**

een zee van tradities

ADVIES VAN 30 SEPTEMBER 2010
AAN DE VLAAMSE OVERHEID

NIEUW VLAAMS ERFGOEDDECREET MOET OOK VAREND ERFGOED ONDERSTEUNEN

Watererfgoed Vlaanderen heeft **vijf fundamentele opmerkingen bij de Conceptnota Onroerend Erfgoeddecreet van 22 juli 2010.**

Het aangekondigde nieuwe decreet zal o.m. de beleidsintentie van de Vlaamse Regering concretiseren om een einde te stellen aan de versnippering binnen het beleidsdomein onroerend erfgoed.

Terecht werd in de Vlaamse beleidsnota Onroerend Erfgoed 2009-2014 reeds gesteld:

*De huidige wet-, decreet- en regelgeving voor onroerend erfgoed is eerder organisch tot stand gekomen. Hierdoor is er **niet altijd sprake van een optimale afstemming tussen de verschillende inventarissen, beschermingsstatuten, premiestelsel, procedures en handhavingsbepalingen. Er is nood aan een integrale en holistische benadering van het onroerend erfgoed** waarbij alle onroerend erfgoedvormen gelijkwaardig worden behandeld. Ook dient het begrip 'onroerend erfgoed' – dat nergens wordt vermeld in een Vlaams decreet of besluit – decretaal te worden vastgelegd. Tijdens deze regeerperiode wil ik werk maken van een nieuw onroerend erfgoeddecreet waarin de nodige **afstemming wordt gerealiseerd tussen de verschillende vormen onroerend erfgoed. Het is een gelegenheid om een coherente, collectieve en modern instrumentarium te ontwikkelen dat kan inspelen op de specifieke kenmerken en noden van de Vlaamse onroerend erfgoedzorg.***

De conceptnota bevestigt deze zienswijze als volgt:

*De huidige wet-, decreet- en regelgeving voor onroerend erfgoed is eerder organisch tot stand gekomen. Hierdoor is er **niet altijd sprake van een optimale afstemming tussen de verschillende inventarissen, beschermingsstatuten, premiestelsels, procedures en handhavingsbepalingen. Bovendien is er nood aan een integrale benadering van het onroerend erfgoed waarbij alle onroerend erfgoedvormen evenwaardig worden behandeld, doch met aandacht voor de grote variatie aan onroerend erfgoed in Vlaanderen** (p. 7).*

Watererfgoed Vlaanderen stelt vast dat de **belangrijke sector van het varend erfgoed niet in de conceptnota wordt behandeld** en dat het aangekondigde nieuwe decreet blijkbaar **niets over varend erfgoed zal bepalen.**

Om vijf redenen is dit een verkeerde keuze.

1. Het onroerend watererfgoedbeleid moet worden gecoördineerd met het beleid rond historische schepen

Ten eerste **moet het varend erfgoedbeleid en -beheer worden gecoördineerd met het onroerend erfgoedbeleid en -beheer**. Maatregelen voor het behoud en de valorisatie van bijv. onroerende historische haven-, waterweg- en scheepsbouwsites moeten worden afgestemd op en hand in hand gaan met initiatieven voor het behoud en de valorisatie van het varend erfgoed. Het heeft geen zin oude dokken, kaaien, kanalen, sluisen, droogdokken enz. te beschermen en te beheren wanneer dit niet wordt gecoördineerd met acties rond de historische vaartuigen die met dit gebouwd watererfgoed samenhangen en er betekenis aan geven. Deze coördinatie is niet alleen noodzakelijk met het oog op een goed erfgoedbeleid en -beheer, maar ook vanuit het oogpunt van stadsontwikkeling, toerisme, cultuur- en museumbeleid, haven- en scheepvaartpromotie, enz. **De gevraagde coördinatie en integratie ligt volledig in de lijn met de uitgangspunten** van de hierboven aangehaalde Beleidsnota: ook in de sector van het watererfgoed is er inderdaad **absoluut nood aan een "integrale en holistische benadering"**. Als succesvolle koepelorganisatie voor al het natte **en** het droge watererfgoed geeft Watererfgoed Vlaanderen hierbij trouwens het goede voorbeeld.

Watererfgoed Vlaanderen vraagt dat het nieuwe decreetgevende initiatief instrumenten creëert om het beleid en het beheer rond het natte en het droge watererfgoed te coördineren.

2. De opsplitsing tussen onroerend en roerend erfgoed is m.b.t. varend erfgoed artificieel en onlogisch

De conceptnota legt terecht de nadruk op de nood aan een goede definitie van het begrip onroerend erfgoed. **Met betrekking tot varend erfgoed is de opsplitsing tussen onroerend en roerend erfgoed moeilijk te maken en is het onderscheid in feite irrelevant**. Varend erfgoedschepen zijn duidelijk roerende goederen. Op het droge gezette of verankerde historische vaartuigen, die museaal of anderszins worden geëxploiteerd, kunnen in sommige gevallen hun juridisch statuut van roerend goed verliezen. Het ware dan ook **onlogisch om het beleid rond varend erfgoed op te splitsen naargelang het zakenrechtelijke statuut van het vaartuig als roerend dan wel onroerend goed**. Bovendien vervult roerend varend erfgoed een wezenlijke rol in het beeld en de erfgoedbetekenis van het landschap van waterwegen en havensteden. Ook vanuit die optiek is de opsplitsing tussen roerend en onroerende goederen vaak niet pertinent.

Watererfgoed Vlaanderen vraagt dat het nieuwe decreetgevende initiatief vermijdt dat varend erfgoed anders wordt behandeld naargelang het toevallige zakenrechtelijke onderscheid tussen roerende en onroerende goederen.

3. De uitsluiting van varend erfgoedactoren van subsidiëringmogelijkheden is onaanvaardbaar en discriminatoir

De aangehaalde conceptnota stelt een **nieuwe financiering van onroerend erfgoedactoren** in het vooruitzicht, met o.m. een stelsel van planmatige en structurele financiële ondersteuning via **subsidies voor erfgoedverenigingen** en de **sluiting van beheers- en samenwerkingsovereenkomsten**.

Doordat het aangekondigde nieuwe onroerend erfgoeddecreet niet op varend erfgoed van toepassing zal zijn, **worden varend erfgoedverenigingen ten onrechte van subsidiëring uitgesloten**. Het bestaande Decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed stelt wel een beheerspremieregeling voor het beschermde varend erfgoed in het vooruitzicht, maar de concretisering daarvan heeft sterke vertraging opgelopen. Het Decreet Varend Erfgoed biedt hoe dan ook geen basis voor de subsidiëring van varend erfgoed-verenigingen. De sector varend erfgoed valt dus tussen wal en schip. **De uitsluiting van subsidiëringmogelijkheden is discriminatoir en aanvechtbaar wegens schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.**

Watererfgoed Vlaanderen vraagt dat het aangekondigde decreetgevende initiatief een uitdrukkelijke basis creëert voor de structurele subsidiëring van varend erfgoedverenigingen, door toevoeging van bepalingen aan het Decreet Varend Erfgoed en geheel op dezelfde voet als de onroerend erfgoedverenigingen.

4. Varend erfgoed wordt ten onrechte uitgesloten van de Vlaamse ondersteuning van educatie en publiekswerking

De conceptnota stelt **Vlaamse initiatieven rond educatie en publiekswerking** m.b.t. onroerend erfgoed in het vooruitzicht:

*Het nieuwe decreet biedt een **basis voor verantwoorde educatieve en publieksgerichte initiatieven**. Hierdoor wordt de uitbouw van educatieve en publieksgerichte projecten gestimuleerd. Naast de structurele steun aan erkende erfgoedverenigingen of aan educatieve en publieksgerichte proefprojecten, blijven de toekenning van de **Vlaamse Monumentenprijs** (voor verdienstelijke projecten met betrekking tot de diverse vormen van het onroerend erfgoed) en de organisatie van de **Landschapsprijs van de Raad van Europa** ingeschreven in de regelgeving (p. 27).*

Om dezelfde redenen als hierboven uiteengezet onder punt 3 is het **onaanvaardbaar en discriminatoir om het varend erfgoed van dergelijke ondersteuning uit te sluiten**. Watererfgoed Vlaanderen vraagt ook in dit opzicht een volledige gelijke behandeling.

De gelijke behandeling van het varend erfgoed moet overigens in heel het nieuwe decreet worden doorgetrokken. Alle vormen van ondersteuning voor onroerend erfgoedbeheer moeten ook ter beschikking staan van het varend erfgoedbeheer. Dit geldt bijv. ook voor de in het vooruitzicht gestelde ondersteuning bij het **opzetten van PPS-projecten** (p. 32).

Watererfgoed Vlaanderen vraagt dat het aangekondigde decreetgevende initiatief het varend erfgoed in alle opzichten op gelijke voet behandelt met het onroerend erfgoed, onder meer wat betreft educatie, publiekswerking en ondersteuning van PPS-projecten.

5. Bij de herinrichting van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen is de Afdeling Varend Erfgoed uit het oog verloren

De conceptnota stelt de volgende **herinrichting** voor van de **adviesraden m.b.t. onroerend erfgoed**:

Naast de SARO (Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed), die strategisch advies levert ten behoeve van de Vlaamse overheid, is er nood aan een technische adviesraad die de bevoegde minister kan ondersteunen. Deze technische adviesraad, die ontstaat uit de samenvoeging van de Expertencommissie en de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, is samengesteld uit enerzijds deskundigen aangaande onroerend erfgoedzorg en anderzijds vertegenwoordigers uit het middenveld. Zij leveren op verzoek advies aan de minister met betrekking tot beschermingen, opheffingen en wijzigingen van beschermingen, vaststelling van inventarissen, specifieke beheersdossiers en beroepsprocedures betreffende toelatingen. Beide adviesraden kunnen echter ook proactief optreden en uit eigen beweging advies uitbrengen (p. 14).

De conceptnota **vermeldt echter niet wat het lot is van de 4de afdeling "Varend Erfgoed" van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, die een essentiële rol speelt in de implementatie van het Decreet Varend Erfgoed**. Daar het aangekondigde onroerend erfgoeddecreet niet van toepassing zal zijn op varend erfgoed, **dreigt de sector van het varend erfgoed ook in dit opzicht "uit de boot" te vallen**.

Watererfgoed Vlaanderen vraagt dat het aangekondigde decreetgevende initiatief het goede functioneren waarborgt van de Afdeling Varend Erfgoed van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en de vlotte en spoedige implementatie van het Decreet Varend Erfgoed niet hindert.

Watererfgoed Vlaanderen staat ter beschikking van de Vlaamse Overheid om over vorenstaande bekommernissen overleg te voeren en bij te dragen tot concrete oplossingen.

Watererfgoed Vlaanderen verenigt en verdedigt al het nat en droog watererfgoed in Vlaanderen (meer dan 70 organisaties actief rond historische schepen, scheepvaart- en havenmusea, watermonumenten, watertradities, -kunst en -cultuur, toeristische en commerciële dienstverleners i.v.m. watererfgoed, experts, onderzoekers en liefhebbers). De koepel ijvert voor het behoud en de valorisatie van alle watererfgoed in Vlaanderen, voor de versterking van het waterbewustzijn van de Vlaming en voor de internationale uitstraling van Vlaanderen als bakken van scheepvaart-, haven- en watercultuur.

vzw Watererfgoed Vlaanderen, Scheepswerven Baasrode, St.-Ursmarusstraat 141, 9200 Baasrode, www.watererfgoed.be, secre@watererfgoed.be, +32 3 238 67 14